

Центральна міська публічна
бібліотека ім. М.Горького
Пункт вільного доступу громадян
до ресурсів Інтернет

**Музейний простір
Східної України
(Дніпропетровська, Донецька,
Луганська та Харківська області)**

Web-покажчик

Краматорськ, 2012 р.

Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д. І. Яворницького

**Музейний центр
О. П. Блаватської та її родини**

Дніпропетровська область

Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д. І. Яворницького

м. Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 18

Історичний музей був заснований ще в 1849 році як "Музей старожитностей Катеринославської губернії", колишній Катеринославський крайовий музей імені А. Н. Поля. Будівля є пам'ятником архітектури національного значення. Розвиток музею пов'язане з ім'ям академіка Дмитра Івановича Яворницького. Він був директором музею більше 30 років 1902 - 1933 роки. Сучасна будівля музею було побудовано в 1905 році. З 1940 року музей носить ім'я Д.І.Яворницького. У середині 70 - х років музей був реконструйований.

<http://museum.dp.ua/>

Меморіальний будинок-музей академіка Д.І. Яворницького

м. Дніпропетровськ, пл. Шевченка, 5

Меморіальний будинок-музей академіка Дмитра Івановича Яворницького - один з шести філій Дніпропетровського історичного музею, що включає в себе будинок історика, археолога, прославленого дослідника запорізького козацтва Дмитра Яворницького. Будинок-музей Яворницького було відкрито для відвідувачів 3 листопада 1988 року. Музей знаходиться в будинку, де 35 років жив і працював Дмитро Яворницький.

Будинок був побудований в 1905 році за проектом місцевого архітектора Л.А. Бродницька. Архітектурне планування кімнат збереглося, їх інтер'єри відновлені такими, якими вони були в 1930-х роках за життя господаря: вестибюль, передпокій, їдальня, вітальня, кабінет, мезонін. Одна з кімнат - виставкова, де змінні виставки з фондів музеїв Дніпропетровська та України розкривають багатогранність талантів вченого.

<http://ru.museum.dp.ua/affiliates/housemuseum>

Діорама «Битва за Дніпро»

м. Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 16

Діорама «Битва за Дніпро» в Дніпропетровську відкрита в 1975 році до 30-річчя Перемоги народу у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років. Повна назва: діорама «Битва за Дніпро в районі Військово-Вовніги в 1943 р.». Найбільша діорама на Україні і одна з найбільших в світі. Є центром

великого меморіального комплексу, присвяченого героям і подіям Великої Вітчизняної війни.

<http://ru.museum.dp.ua/affiliates/diorama>

Музей «Літературне Придніпров'я»

м. Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 64

Музей «Літературне Придніпров'я» - один з шести філій Дніпропетровського історичного музею. Створений і працює на базі музею з дня свого відкриття - 24 травня 1998 року. Це наймолодший музей міста, розташований в одному з найстаріших будівель Дніпропетровська - Будинку Інзова. У зборах музею - рукописи художніх творів, книги, документи, фотографії, особисті речі видатних письменників, фольклористів, діячів театру XVIII - XX століть.

В експонатах числяться матеріали, що розповідають: про зв'язки з краєм Олександра Пушкіна, Тараса Шевченка, Миколи Гоголя, Марка Кропивницького, Івана Карпенка-Карого, Івана Буніна, Володимира Гіляровського, Олександра Афанасьєва-Чужбинського, Василя Мисика, Булаєнко, Олесь Гончара, Павла Загребельного; про творчу долю Олени Ган, Миколи Мізко, Володимира Слагіна, Івана Манжури, Тетяни Сулими-Бичихін, Миколи Бикова, Якова Новицького, Валер'яна Підмогильного, Григорія Епіка.

<http://ru.museum.dp.ua/affiliates/litmuseum>

Музейний центр О. П. Блатвської та її родини

м. Дніпропетровськ, вул. Ленінградська, 11

Будинок-музей О. П. Блатвської та її родини - один з шести філій Дніпропетровського історичного музею, що включає в себе старовинну садибу Фадєєвих, де народилася і жила видатний теософ, письменниця і мандрівниця Олена Петрівна Блатвська.

<http://ru.museum.dp.ua/affiliates/blavatskava>

Музеї історії та розвитку місцевого самоврядування Дніпропетровської області

м. Дніпропетровськ, просп. Кірова, 2 (будівля Обласної ради)

Музей історії місцевого самоврядування Дніпропетровської області - один з шести філій Дніпропетровського історичного музею, є наймолодшим музеєм Дніпропетровської області. Тематична структура експозиції:

1. Запорізька Січ - Християнська республіка.

2. Розвиток самоврядування в межах міських і сільських громад XVIII - поч. XX ст.
3. Земства та їх роль у розвитку самоврядування з 1860-х до 1917 рр.
4. Ради робітничих депутатів з 1905 до 1917 рр.
5. Ради робітничих, селянських і солдатських депутатів 1917-1920 рр.
6. Ради депутатів трудящих 1921-1989 рр. Катеринославської губернії, округу, Дніпропетровської області.
7. Ради депутатів часів перебудови 1985-1990 рр.
8. Ради депутатів в незалежній Україні.

<http://ru.museum.dp.ua/affiliates/govern>

Дніпропетровський художній музей м. Дніпропетровськ, вул. Шевченка, 21

Катеринославська картинна галерея - так спочатку називався музей - була відкрита в квітні 1914 року і присвячена пам'ятній даті - 100-річчю від дня народження Тараса Шевченка.

На день відкриття в експозиції музею знаходилося всього 64 роботи. Зараз же у фондах музею зберігається близько 9000 творів живопису, графіки, скульптури, декоративно-прикладного мистецтва України, Росії, Європи. Постійна експозиція музею складається з кращих зразків мистецтва XVII - початку XX-го століть.

У Дніпропетровському художньому музеї велике число унікальних творів. У першу чергу це український, зокрема - придніпровський іконопис, живописні полотна українських і російських майстрів.

<http://artmuseum.dp.ua/>

Павлоградський історико-краєзнавчий музей Дніпропетровська обл., м. Павлоград, пров. Музейний, 8

Павлоградський історико-краєзнавчий музей за роки існування став скарбницею історичних документів, рідких матеріалів, чудових творів, які свідчать про історію міста та його трудівників. Не одне покоління жителів міста пройшло через зали музею, де відображені історія Павлоградщини, героїчне минуле, трудові досягнення, побут і традиції рідного краю. Щорічно музейне зібрання поповнюється на 350-400 одиниць, яке на сьогодні становить 47,0 тисяч основного фонду та 3,5 тис. науково-допоміжного.

<http://pikm.ho.ua/>

Народний музей історії ВАТ «Дніпровський металургійний комбінат імені Ф. Е. Дзержинського»

Дніпропетровська область, м. Дніпродзержинськ, вулиця Кірова, 18 - б.

Народний музей історії ВАТ "Дніпровський металургійний комбінат імені Ф. Е. Дзержинського" в Дніпропетровській області розташований в одній з найстаріших будівель, що збереглися в Дніпродзержинську з часів заснування Дніпровського заводу - колишньому інженерному клубі, побудованому в 1899 році. Будівля є пам'ятником історії. У 1915 році в концертному залі клубу виступав Федір Шаляпін.

http://www.dneprodzerzhinsk.net.ua/2010/05/blog-post_26.html

Музей історії міста Дніпродзержинська

Дніпропетровська обл., м. Дніпродзержинськ, пр. Леніна, 39.

На сьогодні Музей історії м. Дніпродзержинська – це науково-дослідний і культурно-освітній заклад, який у відповідності зі своїми соціальними функціями здійснює комплектування, облік, зберігання, вивчення і популяризацію пам'яток історії та культури міста.

Експозиція музею розміщена в двох залах на площі 2441 кв.м. і відтворює історію міста з найдавніших часів до сьогодення. Складовою її частиною є окремий розділ "Л.І.Брежнев та його час", присвячений життю та діяльності нашого земляка, державного і політичного діяча Л.І.Брежнева.

Фондові колекції налічують більше 90 тис. одиниць збереження основного та науково-допоміжного фонду. Серед них - археологічна та етнографічна колекції, нумізматики, філателія, боністика, колекція подарунків Л.І.Брежневу тощо.

<http://museumkamyanske.at.ua/>

Музей історії міста Дніпродзержинська

Донецька область

Музей історії Горлівки

Донецька обл., м. Горлівка, вул. Пушкінська, 15

Зібрання нараховує більш 30 000 пам'яток різних типів і видів, зокрема, колекцію кам'яних статуй, предметів побуту, виробів декоративно-прикладного мистецтва, нумізматики, знаків і нагород, документів і т. п., які характеризують історію міста, життя та побут його мешканців від появи першої людини на території сучасної Горлівки до сучасності.

Експозиція має 10 розділів, що містять 3064 експоната.

<http://mig.inmart.ua/>

Горлівський художній музей

Донецька обл., м. Горлівка, вул. Пушкінська, 23

У фондах музею зберігається близько трьох тисяч творів живопису, графіки, скульптури, декоративно-прикладного мистецтва. Експозиція розкриває основні етапи розвитку українського та російського образотворчого мистецтва XVIII-XXI століть.

<http://museum.gorlovka.me/>

Горлівський музей мініатюрної книги

Донецька обл., м. Горлівка, пр. Перемоги, 132а

Колекція містить понад 7000 екземплярів міні - (до 100 мм) і мікрокниги (до 10 мм), які видані в 59 країнах світу і викладені на 102 мовах. Це книги старовинні, рідкісні, сучасні, виготовлені як у видавництвах і друкарнях, так і ручним способом

<http://mmk.ucoz.org/>

Макіївський художньо-краснознавчий музей

Донецька обл., м. Макіївка, вул. Леніна, 51/26

До складу фондів Макіївського музею входять рукописні та письмові матеріали, зібрані з часу його заснування. Серед основних фондостворювачів - засновник радянського кіно О.О.Ханжонков, народна артистка України Л.Руденко, Герої Радянського Союзу Б.К. Панченко, Я.С. Студенников, В.М. Безцінний, І.Ф. Анохін, Д.Г. Редькін і багато інших земляків, які своєю працею прославили свою малу батьківщину. Сьогодні його фондове зібрання налічує понад 30 000 музейних предметів.

Гордістю музею є етнографічна колекція, матеріали нумізматів, а також геологічні, палеонтологічні, археологічні колекції.

<http://makmuseum.dn.ua/>

Історичний музей в Святогірському історико-архітектурному заповіднику

Донецька обл., м. Святогірськ, вул. Зарічна, 4

Музейний фонд заповідника нараховує понад 14 000 експонатів, частину яких виставлено в експозиції історичного музею, створеного протягом 2002 - 2005 років в одному з приміщень (корпус № 6) лаврського архітектурного ансамблю на схід від Успенського собору XIX ст. П'ять експозиційних залів музею, кожен з яких присвячений окремому історичному періоду в житті Святих Гір, створюють цілісну картину еволюції культурного середовища Святогір'я, починаючи з часів перших поселень стародавньої людини кам'яного віку.

<http://sgiaz.uamuseum.com/istoricheskiy-muzey-i-vystavki.html>

Історичний музей Г.Я. Седова

Донецька обл., Новоазовський р-н, смт. Седове, вул. Седова, 1

Перший камінь у музей Г. Я. Седова був закладений в травні 1977 року, під час проведення Всесоюдної науково-географічної конференції на честь сторіччя цього полярного дослідника. В результаті зусиль багатьох підприємств та установ, окремих ентузіастів в 1990 році на березі Азовського моря, в селищі Седове виріс будинок-вітрильник (автори проекту архітектори В. С. Соломін і А. К. Плєсков). В середині - зал, який нагадує каюту морського корабля з унікальними експонатами та документами, які свідчать про життя Георгія Седова.

<http://sedovo.at.ua/>

Часівоярський промисловий історико-краєзнавчий музей

Донецька обл., м. Часів Яр, вул. Комсомольська, 1

У 1966 р. за рішенням парткому Часівоярського вогнетривкого комбінату відкрито громадський музей, що розташовувався в 4 кімнатах. З червня 2000 р. по липень 2001 р. у зв'язку з 125-річчям вогнетривких заводів Часів Яру проведено будівництво нового приміщення музею, зібрано понад 6000 експонатів, створена модерна експозиція. Промисловий історико-краєзнавчий музей відкрито 18 липня 2001 р.

Музей має 8 експозиційних залів площею 505 кв.м.

<http://www.chok.finfort.com/musem.htm>

Донецький краєзнавчий музей

м. Донецьк, вул. Челюскінців, 189а

У фондах музею знаходиться більше 120 тисяч експонатів. Серед фондів музею: палеонтологічна, археологічна, нумізмати́чна, етнографічна колекції, а також колекція стародруків, колекція культових предметів XVIII-XIX століть, колекції фотографій, зразки продукції підприємств, особисті речі відомих людей Донбасу і інші колекції.

<http://www.donmus.ru/>

Донецький обласний художній музей

м. Донецьк, бульвар Пушкіна, 35

Один з найбільших музеїв художнього профілю на Україні. Має у своїй колекції більше 14 тисяч творів живопису, графіки, скульптури та декоративно-прикладного мистецтва.

<http://dram.donbass.name/>

Музей історії та розвитку Донецької залізниці

м. Донецьк, вул. Артемівська, 47

Більше 2000 експонатів представлені документами, нагородами, формами одягу, залізничним інструментом і устаткуванням, старими фотографіями та іншим колекційним матеріалом. У колекції музею зберігаються: видання 1909 р., присвячене 25-річчю Катерининської залізниці, формений одяг 1936 р., телефонні апарати Морзе, жезловий апарат, знак про закінчення школи середнього початкового складу імені Рудзутака. Всього в музеї - 25 одиниць раритетного рухомого складу. Найстарший з них салон-вагон генерала Ворошилова 1898 року. У музеї зберігається паровоз «Б-2062» 1929 року, єдиний збережений експонат в СНД.

<http://parovozy.in.ua/>

Аптека-музей Лаче

м. Донецьк, вул. Постишева, 129

Музей являє собою кут в сучасній аптеці, в якому перебувають близько 200 експонатів. Всі експонати музею зібрані в Донецькій області і відносяться до історії фармацевтики в регіоні. Серед експонатів: аптечні дерев'яні шафи, штанглази, ваги, колби та інше фармацевтичне обладнання. Експозиція складена Максимом М'ясниковим спільно з Володимиром Силко і Віктором Хоменком.

<http://lache.dn.ua/>

Музей футбольного клубу Шахтар **м. Донецьк, вул. Челюскінців, 189-е**

Музей історії ФК «Шахтар» урочисто відкрився 14 липня 2010 року. Відкрили його президент клубу Рінат Ахметов, головний тренер команди Мірча Луческу і ветеран команди, який провів найбільшу кількість ігор за «Шахтар» (485 матчів), Михайло Соколовський. Першими відвідувачами стали гравці, тренери та ветерани «Шахтаря», а також представники міських властей і ЗМІ.

В залах музею ви не тільки поринете в атмосферу історичних подій у житті «Шахтаря». Його барвиста експозиція детально відобразить всі етапи становлення та розвитку донецької команди з моменту зародження футболу в краї й до останніх досягнень «гірників».

Відвідувачам пропонується різноманітна розважальна програма. Можна детально вивчати унікальні експонати, а можна насолодитися переглядом одного зі знакових матчів в історії «Шахтаря» в кінотеатрі, зручно розмістившись в кріслі або на імпровізованій «п'ятій трибуні», як це робили вболівальники команди в 1950-і роки.

<http://shakhtar.com/ru/club/museum/>

Донецький ботанічний сад Національної академії наук України

Сад розташовується уздовж Богодухівської балки в східній частині Донецька

Відкрито для відвідування з травня по листопад. В середньому за рік проводиться більше 2000 екскурсій для 30 000 відвідувачів. У колекціях донецького ботанічного саду росте 71 вид рослин, що охороняються на міжнародному рівні; 97 видів рослин, занесених до Червоної книги України; 88 видів рослин, що охороняються на регіональному рівні.

<http://www.dbs.dn.ua/>

Музей футбольного клубу Шахтар

Луганська область

Луганський обласний художній музей

м. Луганськ, вул. Поштова, д. 3

У фондах музею зберігається близько восьми тисяч експонатів вітчизняного і зарубіжного мистецтва XVI - XX ст.; серед них близько півтори тисячі живописних полотен, триста скульптур, чотири з половиною тисячі предметів декоративно-прикладного мистецтва.

<http://www.artmuseum.lg.ua/>

Музей на честь Пеле

м. Луганськ, вул. Сорокіна, 1

Унікальна експозиція єдиного в світі приватного музею в честь Пеле, зібрана жителем м. Луганська Миколою Худобіним протягом 40 років і налічує більш ніж 3000 експонатів. Серед експонатів музею справжні футбольні реліквії: пам'ятний знак Чемпіонату Світу 1958 році (виготовлений з бронзи, позолоти, ручна робота), вимпел «Пеле - Яшин» 1958 року з автографом Пеле, золоті годинники, які Пеле після матчу 1965 року «Бразилія - СРСР» подарував захисникові збірної СРСР Афоніну, футбольний м'яч Чемпіонату Світу 1966 року, унікальна фотографія Пеле 1958 року, яка побувала на космічній орбітальній станції «Мир» з автографами космонавтів, золоті і платинові марки із зображенням Пеле, унікальні поштові марки, особисті речі Пеле з його автографами, буклети, квитки на матчі за участю Пеле і т.д.

<http://museum-pele.com/>

Авіаційно-технічний музей

м. Луганськ, кв. Гостра могила, 180

У Луганському авіаційно-технічному музеї представлені:

- Літальні апарати створені в ОКБ А.М. Туполева, О.С.Яковлева, А. І. Мікояна і М.І. Гуревича, П.О. Сухого, О.К. Антонова, Г.М. Берієва, С.В. Льюшіна, М.Л. Міля, Н.І. Камова;

- Авіадвигуни КБ А.Д. Швецова, О.О. Мікуліна, В.Я. Климова, С.П. Ізотова, А.М. Люлька, П.О. Соловійова, О.Г. Івченко, М.Д. Кузнецова.

Родзинкою музею, що викликає незмінний інтерес у відвідувачів, є також і унікальна колекція раритетних автомобілів та мотоциклів.

<http://www.avia-museum.lg.ua/>

Харківська область

Ізюмський краєзнавчий музей

Харківська обл., м. Ізюм, вул. Соборна, 12

В музеї налічується близько 10 000 одиниць зберігання основного фонду. Серед них на особливу увагу заслуговують: нумізматична колекція, в якій представлені рідкісні монети, напрестольне Євангеліє, подарунок Петра I місту Ізюму (видання початку XVIII ст.), особисті речі родини декабриста А.Є.Розена. Викличе цікавість і ряд експонатів з археологічного збірника музею.

<http://www.ikm2002.narod.ru/index.html>

Харківський художній музей

м. Харків, вул. Раднаркомівська, 9

Харківський художній музей - один із найстаріших, а за цінністю колекції - один з найзначніших в Україні. Цікавою є історія музейної колекції, яка налічує зараз більше 20 тисяч експонатів, серед яких унікальні твори майстрів світового та українського живопису, графіки, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва.

На превеликий жаль, постійна експозиція музею не може вмістити й десяти відсотків творів музейного зібрання. У мистецькій скарбниці Харкова є твори європейського рівня: ікони XVII-XIX ст., полотна В.Боровиковського, Д.Левицького, А.Лосенка, І.Айвазовського, І.Репіна, С.Васильківського, І.Шишкіна, О.Бенуа.

Виставки з фондів Харківського художнього музею експонувалися у США, Польщі, Фінляндії, Німеччині...

<http://www.artmuseum.kharkov.ua/>

Музей природи Харківського національного університету

м. Харків, вул. Трінклера, 8

Державний Музей природи Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна - один з найстаріших музеїв Європи. У 1806 році для забезпечення навчального процесу університету попечитель Харківського учбового округу граф С. Потоцький купив у ганноверського аптекаря Грунер колекцію іноземних предметів, зібраних професором Андре, а в 1807 році - зоологічну колекцію італійця Четто. До Харкова ці колекції прибули 2 квітня 1807 р. Ця дата і вважається днем заснування музею.

В даний час Музей природи Харківського національного університету - великий науково-просвітницький і навчальний центр України.

У 23 залах музею розгорнуті наукові експозиції чотирьох відділів: геологічного, безхребетних і хребетних тварин, еволюції органічного світу та охорони природи. Експонати в залах демонструються не тільки у вигляді систематичних колекцій, але також у вигляді біогруп і видовищних діорам, оснащених аудіовізуальними засобами, і відрізняються високою якістю художнього оформлення. У наукових фондах музею зберігаються понад 250 тисяч експонатів.

<http://muzei-prirody.blogspot.com/>

Галерея "Мистецтво Слобожанщини"

м. Харків, площа Свободи 5, Держспром, 4 під'їзд, 1 поверх (вхід з боку площі Свободи)

Галерея «Мистецтво Слобожанщини» була заснована в грудні 1999 року і з того часу стала однією з важливих виставкових майданчиків Харкова. Експозиція її постійно оновлюється і представляє роботи різних художніх напрямів - живопис, графіку, фотографію, декоративне мистецтво. Навесні 2011 року галерея стала структурною частиною Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, відновивши і удосконаливши програму діяльності. Тут постійно представляються роботи безлічі майстрів - різних вікових категорій, невідомих і ті, хто вже завоював визнання і любов глядачів, майстрів академічного напрямку, і авторів, які працюють у нових напрямках і з сучасними матеріалами.

<http://gallery.kharkov.ua/>

Музей театральних ляльок

м. Харків, пл. Конституції, 24

Харківський Музей театральних ляльок найстаріший в Україні, а за багатством зібраних і тих, що зберігаються в його архівах експозиційних матеріалів на всій території пострадянського простору поступається хіба що тільки Музею театральних ляльок при Державному центральному театрі ляльок ім. В.С. Образцова в Москві. При цьому, якщо врахувати, що в усьому світі спеціалізованих музеїв театральних ляльок набереться не більше двох десятків, то переоцінити культурологічну та історичну значимість цього музею досить складно.

<http://puppet.kharkov.ua/museum.php>

Харківський морський музей

м. Харків, вул. Раднаркомівська, 13 (ДК "Міліції" 2 поверх)

Музей моря - музей присвячений історії суднобудування і мореплавства. Відкритий 3 червня 2009 року.

Основою експозиції музею стала приватна колекція харків'янина Олександра Якименко, збору якій він присвятив кілька десятиліть. У музеї дозволяється чіпати руками більшість експонатів, за винятком моделей кораблів.

<http://morskojmuzej.kh.ua/>

***Харківський
морський музей***

***Харківський
художній музей***

***Музей
театральних ляльок***

***Музей природи Харківського
національного університету***

***Ізюмський
красознавчий музей***

Зміст

Дніпропетровська область.....	3
Донецька область.....	7
Луганська область.....	11
Харківська область.....	12

Горлівський музей мініатюрної книги

**м. Краматорськ,
вул. Гв. Кантемирівців, 16
e-mail: library@krm.net.ua
www.lib-krm.org
5-20-46, 3-71-43**